KORRESPONDENT
HANDLOWY, PRZEMYSŁOWY
I
ROLNICZY

Korrespondent Handlowy, Przemysłowy i Rolniczy, wychodzi dwa razy na tydzień przy Gazecie Warszawskiéj.

Dnia 11 Marca — Nro 20. — Roku 1843.

O KASSACH OSZCZĘDNOŚCI.

(wyjątek z drukującego się dzieła p. Zubelewicza.)

(Ciąg dalszy.)

Bank czyli Kassy oszczędności (Saving banks) jeżeli nie naprzód w Anglji powstały, to w krótkim czasie najwięcéj rozszerzone, zbawienny innym krajom podały przykład do naśladowania. Zniszczyły nieprzezwyciężoną przeszkodę, jaką dotąd znajdowano we wzbudzeniu zamiłowania między klassą robotniczą do tworzenia zasobów; gdyż przedstawiły bezpieczne miejsce do składania najmniejszych nawet summ, pewność stosownego ich zwiększenia przez procent od procentu, nadto możność tak zwiększonych w każdym czasie odebrania. Warunki te nie tak łatwe były do spełnienia, chociaż od nich jedynie niezachwiane zaufanie w kassach zależało. Zbyt trudno było wyszukać właściwéj lokacji kapitałów, którаby te wszystkie warunki w sobie łączyła. Lokacja na hypoteki ziemskie jest wprawdzie najbezpieczniejsza, nie zawsze jednak przedstawia łatwość w ściąganiu summ na wypłaty potrzebnych. Łaczenie kass oszczędności z zakładami zastawowemi, pod nazwiskiem Lombardów (monts de piété) znajomemi, może zapewnić wyższy dla składających procent, lecz na podobnąż niedogodność co poprzednia lokacja naraża; gdyż brak pieniędzy w jednymże czasie licznego odbioru składek z kassy oszczędności i pomnożonego żądania pożyczek na zastawy stać się może przyczyną. Najużywańsza lokacja jest w papierach publicznych; lecz tu znowu zmiana kursu giełdowego zbyt szkodliwie często działa: gdy np. przy zwrocie kapitału, papiery w które go włożono po niższym kursie sprzedać wypada, niż się nabyło. Jeżeli więc w pierwszych dwóch lokacjach, kapitał zwiększony nie tak łatwo za żądaniem ściągnąć można; w ostatniéj przy łatwem wprawdzie ściągnieniu, zamiast zwiększenia, podpaść może zmniejszeniu, i narazić niesłusznie często na niekorzystne o zawiadujących kassą mniemanie. Dla uzupełnienia zatem warunków do zakładu kassy wymaganych, przy każdéj lokacji jéj kapitałów zawsze jest potrzebną pewna ze strony rządu lub prywatnych ofiara; pewny fundusz, któryby albo sam w razie niemożności ściągnienia potrzebnéj summy, momentalnie mógł być użyty, albo procentem swoim pokrywał pochodzące ze ściągnienia straty. Z tegoż źródła koszta administracji kassy zazwyczaj zaspakajają, byle tylko nie zmniejszyć procentu składającym należnego który dość wielki oznaczony, niemałą do składania staje się zachętą. Tym sposobem jedynie kassy urządzone odpowiedzą swemu celowi, rozszerzą przekonanie, że nie spekulacja jest ich celem, ale wpływ dobroczynny na moralne i materjalne dobro klassy uboższéj. One w niéj ożywią ducha oszczędności, pracowitości i umiarkowania, podwyższą zaufanie w własnych siłach, utworzą pomoc w nieszczęśliwych przypadkach, i przez zwiększone kapitały zbyt często prostych wyrobników, w samodzielnych fabrykantów zamienią. Z tych też powodów rząd angielski nie szczędził żadnéj ofiary. Roku 1818 w pierwszym prawie momencie tworzenia kass oszczędności w Londynie, postanowił; że zwiększanie składek przy procencie przyznanym, zawsze zgodne z właściwym rachunkiem się okáże; że zatem z możnością odebrania tych składek natychmiast za żądaniem, żadna nigdy strata dla składających nie wyniknie. W tymże celu polecił, aby pieniądze w kassach składane przechodziły do Banku angielskiego lub Irlandzkiego na rachunek funduszu amortyzacyjnego, gdzie w papierach wyższy procent zazwyczaj przynoszących jak w biletach skarbowych natychmiast je umieszczają. Procent kassom po 3, 8 od sta czyli po 3 f. szt. 16 szyl. od 100 opłaca; składającym nieco mniejszy po 3,43 od sta, czyli 3 f. 8 szyl. 5 1|4 pensów rocznie, albo 2 1|2 pensów od 100 f. dziennie. Różnica obraca się na koszta administracji, gdy fundusz przez prywatnych na zakład kassy złożony nie jest w tym celu dostateczny. Aby zaś ofiara przez rząd ponoszona miała pewną granicę, czyli w właściwym celu była użytą, składki co do swego maximum ograniczone być muszą, i zapewnienie zarazem otrzymane pod utratą składek, że jedna jest tylko kassa, w któréj składający z dobrodziejstwa rządu korzysta.

Książeczki wydawane poświadczają ilość wniesionych składek i czas ich wniesienia. Składka jednorazowa chociaż dopiero przy wysokości 1 f. szt. procent przynosi, może być jednak 1 szyling, lecz nigdy mniejszą, ani większą nad 30 f. szt. Nad tę nawet ostatnią więcéj w jednym roku złożyć nie wolno. Składka całkowita jednéj osoby 150 f. przechodzić nie może, i gdy z procentem od procentu wzrośnie do summy 200 f. daléj już nie przynosi procentu. Liczba osób składających w kassach oszczędności w Anglji i Irlandji roku 1834 wynosiła do 500,000 na summę blisko 15 1|2 miljonów f. szt. czyli średnio przeszło 30 f. na każdego. W Szkocji kassy takowe mniéj są liczne, zapewne dla tego że same Banki przyjmując 10 f. szt. a czasem i mniéj, do zbiorów nietylko pomiędzy niższą ale i wyższą klassą znacznie się przyczyniają. Summa ogólna tym sposobem w nich złożona od 20 do 25 miljonów f. szt. dochodzi, przy procencie 2 1|2 od sta. Malchus roku 1837 wszystkich kass oszczędności w Europie na 1160 podaje, z summą w nich złożoną na 495 1|2 miljonów złotych reńskich (24 na grzywnę kol.; złoty reński równa się 54 kop. sr.) Z téj summy 3|4 na samą Anglją przypada, reszta na Francją, Belgją, Holandją, Szwajcarją i Niemcy.

Do podobnego a nawet do bardziéj jeszcze znacznego teraz udziału w kassach przyczyniają się premia, jakie rząd ang. opłaca za wytrwałość w składaniu, podczas lat życia najwięcéj wszelkiéj oszczędności przeciwnych. Roku 1833 postanowiono, że każdy który od roku 20 swego życia do 30, tygodniowo po 5 szylingów do kassy składać będzie, rentę roczną od 60 roku życia po 20 f. szt. w wynagrodzeniu otrzyma. W tymże czasie zawsze w celu polepszenia stanu klassy roboczéj, rząd zaczął wydawać renty dożywotnie, bezpośrednie lub odroczone (immediate or deferred annuities), czyli renty już bezpośrednio zaraz już po pewnym dopiero czasie opłacać się mające. Każdy 15 lat wieku najmniéj liczący, może zakupić takowe u rządu, na niemniej jak 4 f. szt. a nie więcéj jak 200 f. rocznie. Cena kupna uiszcza się albo częściowo przez tygodniowe, miesięczne, lub roczne składki (instalments). Dla zachęcenia do kupna uchwalono, że jeżeli ktokolwiek stanie się niezdolnym do dalszego uiszczania cząstkowych składek, albo umrze nim odroczona annuita zacznie mu być wypłacaną, wszystkie składki które wniósł zwrócone będą lecz już bez procentu. Zarząd tych annuit i ich wydawanie bankom oszczędności powierzono, i dla tego je annuitami kass oszczędności (saving banks annuities) nazywają. (1) Jakkolwiek najlepsze chęci rządu kierowały tém urządzeniem, słuszna jednak jest uwaga Mac-Culocha, że lepiejby było uczyć lud jak ma żyć dla drugich niż dla siebie samego: lepiéj podawać środki dla zabezpieczenia pewnego majątku pozostałym wdowom i dzieciom, niż pomnażać zbytek i zmniejszać troskliwość o to co po nich nastąpi.

Korzyści dla biednych przez banki oszczędności sprawiane, pomnażają jeszcze osobne zakłady Towarzystwami przyjacielskiemi (friendly societies) zwane, zbyt licznie w Anglji od końca przeszłego wieku tworzone i wszystkie na zasadach wzajemnego zabezpieczenia oparte. Każdy ich członek składa pewną summę tygodniowo miesięcznie lub rocznie, gdy jest w zdrowiu; a pobiera od towarzystwa pensją podczas gdy jest niezdolnym do pracy, przez przypadek, chorobę lub starość (2). R. 1832 liczono do 20,000 w całym kraju tych towarzystw, które do 1,200,000 członków w sobie zajmowały. Z początku nieznajomość i zły zarząd naczelników przy właściwéj trudności oparcia się w tak nowym przedmiocie na stałych zasadach, przeszkadzały postępowi tych towarzystw. Przy pierwotnem młodych zapisywaniu się, mało było chorób i śmiertelności; a fundusze znacznie się zwiększały; to podało powód do zapewnienia dość wielkich pensji tym, którzy przez przypadek zaniemogli. W dalszym dopiero ich wieku okoliczności się zmieniły; słabość i śmiertelność w coraz znaczniejszéj były liczbie; składki więc zmniejszały się, a wydatki ciągle się powiększały, ztąd wiele towarzystw upadło, i najstarsi członkowie w końcu swego życia pozbawieni byli pomocy, na któréj polegali, i do któréj już tak wielkie mieli prawo. System przeto tych zakładów potrzebował poprawy. Roku 1825 i 1827 aktami parlamentu oznaczono bliżéj ich przepisy, zobowiązano towarzystwa chcące korzystać z przywilejów przez te akta nadanych, do podawania swych urządzeń pod zatwierdzenie rządu. Tak zatwierdzone dopiero pewne były podobnéj jak dla kass oszczędności ze strony rządu pomocy. W ogóle w żadnym innym kraju tak wielkie summy przez prywatnych nie są i nie były dobrowolnie poświęcane na utrzymanie i wychowanie biednych. Dochód roczny z własności oddanych instytutom dobroczynnym w właściwéj tylko Anglji Mac-Culoch na przeszło 700,000 f. szt. podaje, nie licząc w to summ jednorazowo dostarczanych. (3)

(Dalszy ciąg nastąpi.)

---

(1) W języku angielskim wszelkie gatunki rent annuitami nazywają; zachowaliśmy to nazwisko tylko dla angielskich rent terminowych jak annuity kass oszczędności, annuity długie, krótkie i dożywotnie.

(2) W ogóle składka roczna wynosi 9 do 12 szylingów. Słaby pobiera tygodniowo 4—5 szyl., przychodzący do zdrowia połowę; również starzec od 65 lub 70 lat. Często wdowy nawet jednorazowe wsparcie otrzymują.

(3) W żadnym też kraju zapewne stan ogólny dobrego mienia mieszkańców angielskiemu nie wyrównywa. Marshall r. 1821 z materjałów czerpanych w dokumentach parlamentowych taki podał podział w tym względzie ludności Anglji. Na 14 miljonów jéj mieszkańców najbogatsza klassa złożona z 19,415 osób albo z 3833 familij używa dochodu od 75—100,000 f. szt. Druga z 258,455 osób albo z 51,702 familij ma dochodu rocznego od 1400—5000 f. szt. Trzecia z 1,928,955 osób albo z 385,791 familij posiada dochodu od 200—1000 f. szt. Czwarta nakoniec najniższa z 10 miljonów osób złożona albo z 2 1|2 miljona familij ma dochodu od 48—100 f. Toż podanie stwierdzają: 1) Summy tak znaczne corocznie w kassach oszczędności składane. 2) Śmiertelność ro-

Krótka wiadomość o wysuszaniu czystém i ciepłém powietrzem rozmaitych przedmiotów, a mianowicie mąki, przez Józefa Puternickiego byłego Sztabs lekarza, Technika Kommissji Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

(Artykuł wyjęty z Rocznika Gospodarstwa Krajowego Nr. 18 na rok 1843.)

Jako blisko 30to letni praktyczny lekarz wojskowy, pracując po większéj części po szpitalach, miałem bardzo dobrą sposobność przekonania się, iż zepsute powietrze w tychże miejscach, jest główną przyczyną większéj śmiertelności, zawiązywania się chorób chronicznych, a nawet przedłużenia się innych zwyczajnych słabości. A gdy tak zepsutego powietrza z przyczyny jego składu, poprawić czyli przemienić na czyste i zdrowe niepodobna, łatwiej zaś przychodzi pozbyć się takowego, przemieniając one z zepsutego na czyste i zdrowe za pomocą przewietrzania; dla tego zająłem się zbadaniem sposobów, za pomocą których to najpewniéj i najdokładniéj uskutecznionem być może. Po bliższem i wszechstronnem zastanowieniu się nad tym przedmiotem, przekonałem się, że za najpierwszy środek, do osiągnienia celu w mowie będącego, posłużyć mogą piece, skoro im się nada taką konstrukcję, ażeby były w stanie wprowadzić do izby, czyste, zdrowe, świeże i przyzwoicie ogrzane powietrze. Urządzone przezemnie na ten sposób piece, w praktycznem użyciu zupełnie założonemu celowi odpowiedziały, o czem wyznaczona do rozpoznania tego przedmiotu Kommissja dostatecznie się przekonała, i to wszystko po kilkoletniem doświadczeniu stwierdziła. W skutku tego piece takowe coraz więcéj się upowszechniają w różnych zakładach wojskowych, a mianowicie w szpitalu głównym Ujazdowskim. A nawet Kommissja Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych, po domach rządowych, w całem Królestwie zaprowadzić je poleciła. (4)

Ponieważ zadanie tyczące się odświeżania w izbach powietrza, jako już rozwiązane uważałem, a rozpatrując się w tym wynalazku bliżéj, spostrzegłem, że z niego dałoby się jeszcze wiele użytecznych rzeczy wyprowadzić, dla tego nie ustałem w moich badaniach, i z kolei nastręczyła mi się myśl urządzenia suszarni.

Wiadomo, że zboże w naszym kraju jest brane do omłotu bez poprzedniego wysuszenia go w snopie (jak to ma miejsce w Rossji), skoro zatem ziarno jeszcze wilgotne, szczególnie też w latach mokrych, zostanie zsypane do składów, ulega zepsuciu, co jest tem szkodliwsze gdy w tak wilgotnym stanie, zmielone będzie na mąkę, która na dłuższe jest przeznaczona zachowanie; bo mąka takowa w krótkim czasie, mianowicie w miesiącach letnich, ulega zagrzaniu, stęchliznie, a w końcu nawet kompletnemu zgniciu. Niedogodność i straty ztąd wynikające, tem są znaczniejsze, gdy idzie o zachowanie mąki w znacznych ilościach, i do tego przez długi przeciąg czasu. Przedmiot ten nader ważny, zwrócił od dawna uwagę Rządu który w tym względzie rozmaite zaradcze środki przedsiębrać rozkazał, lecz takowe po największéj części, bezskutecznemi się okazały. (Dalszy ciąg nastąpi.)

(4) Na czem się konstrukcja tego rodzaju pieców zasadza, wyłożone jest szczegółowo w wydanem przezemnie dziełku pod tytułem: Opis pieców rurowatych, służących do oczyszczania i ogrzania powietrza.

---

czna daleko niższa, która w Anglji 1 na 52, w Szkocji 1 na 59 wynosi, gdy we Włoszech 1 na 30, na 34 w Hiszpanji, na 40 w Austrji i Francji, na 45 w Niemczech. 3) Konsumpcja mięsa, którego średnio rocznie na jednego mieszkańca Anglji 162 f. przypada. 4) Uwaga nakoniec na naturę potrzeb wymaganych przez ubogich. Ubogi irlandzki do swego zaspokojenia żąda tylko wody i kartofli: Angielski przeciwnie chleba, mięsa, cukru, herbaty i piwa. Oddający się nawet żebractwu wyciągając rękę, zbyt często odrzucają ze wzgardą monetę zdawkową, a srebrną tylko biorą. Do zmniejszenia ich liczby w wielu miejscach dosyć było zamienić wsparcie pieniężne na wsparcie w produktach. Inaczéj nawet być nie mogło w kraju, gdzie każdy sądzi się ubogim mającym prawo do wsparcia gminy lub parafji, skoro prawie podobnie jak inni utrzymać się nie może. Dla tego w podróży po Anglji łatwo napotkać takiego w fraku czarnym z laską w ręku, poważnie przechadzającego się, a o którym na zapytanie: Coby to był za Gentleman? odpowiadają: a pauper, ubogi utrzymywany przez parafią.

RAPPORT HANDLOWY Z LONDYNU.

Mniemamy, że jeśli naturalne powody dostateczne są do wytłómaczenia zmian i poruszeń na naszych targach towarów, nie potrzebnem jest szukać ich daleko i w takich powszechnych stosunkach które dawno już okazały wpływ swój na najważniejsze gałęzie handlu tego kraju. Rozsądni i spokojni dostrzegacze nie dali się uwieść pojedynczemi politycznemi wypadkami, jakkolwiek one byłyby wielkie i ważne, i jakkolwiek nadzwyczajnemi i korzystnemi mogłyby one okazać się w skutkach dla naszego kraju, nie oddawali się oni nadziei, że samo ich zapowiedzenie mogłoby już cuda zdziałać. Widząc zatem jak podług naturalnego biegu wypadków, bez exaltacji od początku bieżącego roku postępowały stosunki na naszych targach towarów, widziemy w tem tylko spokojny, stały i powoli polepszający się handel, ale to zdanie nie jest podzielane przez tych, którzy nie uważając na inne stosunki, wtedy tylko handel jakiego artykułu nazywają pomyślnym, gdy jego wartość nieustannie podnosi się. Z następującego raportu łatwo będzie przekonać się, że naturalne pobudki które tak są dawne jak świat, i tym razem utrzymały się w swoich prawach, albowiem towary spadają w cenie gdy zapasy ich są obfite, i jeszcze znaczne

dowozy są oczekiwane, albo że przeciwnie podnoszą się a przynajmniéj silnie utrzymują się w cenie, gdy zapasy ich są małe albo pokup znaczniejszy niż zwykle podług doświadczenia poprzednich lat. Każdy towar ma pewną granicę w konsumcji, w zapasach znajdujących się u producentow, handlarzy i spekulantów, tudzież w kapitałach jakie w takowy włożone są lub nań przeznaczone. Jeżli ciągle i niespodzianie napłynie na targ więcéj jakiego towaru niż potrzeba, w takim razie zniżenie się cen jest prawie nieobybne, w przeciwnym przypadku następuje podwyższenie wartości i ceny. W ostatnich czasach rezultaty te okazały się tak jasno i wyraźnie jak tylko żądać można, a mianowicie w głównych przedmiotach handlu, jako to w zbożu, bawełnie, kawie, łoju i t. d., ale nawet po długo trwałych dowozach często daje się widzieć po niejakiem czasie większa rozciągłość w odbycie takich artykułów, to jest wtenczas gdy przez zniżenie cen konsumcja gwałtownie zwiększa się i powstaje większe zaufanie przez powiększenie się zapasów u handlarzy i spekulantów. Spodziewamy się, że każdy z wymienionych artykułów i wiele innych, jeszcze w ciągu bieżącego roku przedstawią przykład trafności tego ogółowego zdania. W całéj Europie a mianowicie w Anglji od połowy zeszłego roku zasady handlu przybrały silniejszą i zdrowszą formę, niż ta która prawie bez przerwy utrzymywała się przez pięć lub sześć lat poprzednich, ale mylonoby się gdyby chciano sądzić, że niekorzystne stosunki handlowe i przemysłowe w tym samym powyżéj wspomnionym przeciągu czasu, mogłyby już wpływ swój stracić. W naszym kraju wpływ ich trwać będzie jeszcze niejaki czas, chociażby pojedyncze niektóre gałęzie pomyślniejszy obrót przybrały. Nigdy prawie poprzednio niewidzieliśmy w pomyślniejszym stanie żywiołów rozwiniętego i korzystnego handlu jak w ostatnich czasach i to jeszcze z nadzieją rozwijania się bez żadnej przeszkody tak daleko jak tylko obecnie oczy nasze zasięgnąć mogą. Pieniądze znajdują się pod ręką w wielkiej obfitości, i niezabraknie ich chociażby w drugiéj połowie roku nabrały większego użytku w skutku rozwinięcia się najważniejszych gałęzi handlu i z wyższym procentem jak przed niejakim czasem. Wartość najpotrzebniejszych do życia artykułów utrzymuje się w taniości, i rzeczywiście podług tutejszych pojęć daleko jest niższą niż w dawnych latach. Wszystkie surowe płody których wyrabianiem zajmują się nasze fabryki, są nadzwyczajnie tanie, dla tego teraz już widzim w niektórych gałęziach odbyt jakiego od wielu lat niebyło przykładu. To mianowicie okazuje się w fabrykach bawełnianych bo tkacze i przędzarze pracują teraz z korzyścią, i każdy ktokolwiek ma styczność z tą gałęzią przekonany jest, że dalece znaczne zniżenie w cenach materjału i wyrobow nie jest podobnem do prawdy. W okręgach gdzie przerabia się wełna owcza, ruch dotychczas jeszcze pozostaje w ucisku, ale len, metale i skóry wyrabiane są w takiéj saméj ilości jak w zeszłym roku. Handel zbożowy w całym kraju jest jeszcze bardzo uciśniony i daje najpewniejszy dowód tego faktu, że niedostatek niskich klas ludu i robotników fabrycznych wcale się jeszcze nie zmniejszył, a przynajmniéj bardzo mało, bo dotychczas okazuje się, że te klasy nie mogą używać chleba pszennego. Zboże na pniu stoi tak pomyślnie jak tylko w téj porze roku wymagać można, ponieważ jak donieśliśmy więcéj zasiano niż w latach poprzednich, można przeto spodziewać się bardzo obfitego żniwa. Na posiedzeniach parlamentu interesa postępują bardzo powoli, gabinet widzi się zagrożonym przez przyjaciół i nieprzyjaciół i nieśmie wystąpić z dalszemi reformami chociaż czuje jak one byłyby potrzebnemi.

WIADOMOŚCI HANDLOWE.

ZBOŻE.

Londyn 28 Lutego. — W zeszłym tygodniu mieliśmy zmienną pogodę, a w poniedziałek deszcz, ale od piątku zrobiło się znacznie zimniéj; chociaż nie marzło. Dotychczas wegetacja przez zmienną pogodę nie poniosła żadnéj szkody, i przeciwnie szczególniéj pod względem pszenicy okazuje się w daleko pomyślniejszym stanie. Otrzymujemy także ze wszystkich stron zadowalające raporty o pomyślnym stanie gruntów pod względem wczesno wiosennego zasiewu.

Tylko na kilku targach lądowych zniżenie ceny pszenicy wywołało więcéj jak 1 szyl. na Qrt. za to owies i jęczmień silnie trzymają się przy dawniejszych cenach. Pomimo zmniejszonego zapasu wolnéj zagranicznéj pszenicy, we wszystkich głównych portach morskich odbyt jednak pozostał w nadzwyczajnie oziębłym stanie.

KURS GIEŁDY WARSZAWSKIEJ.

Dnia 10 *Marca* 1843.		żądają R. s	k.	dają R. s	k.
1. WEXLE.					
Berlin 100 talarów . . .	2 M. .	93	—	—	—
Gdańsk 100 talarów . . .	2 M. .	92	70	—	—
Hamburg 300 m. k. . . .	2 M. .	141	30	—	—
Londyn fun. sterlin. . . .	3 M. .	6	40	—	—
Lipsk 100 talarów . . .	2 M. .	—	—	—	—
Moskwa 100 rub. sreb. . .	1 M. .	99	75	—	—
Petersburg ditto . . .	1 M. .	99	75	—	—
Paryż 300 franków . . .	2 M. .	75	45	—	—
Wiedeń 150 zł. reńskich . .	2 M. .	97	20	—	—
Wrocław 100 talarów . .	2 M. .	93	—	—	—
2. MONETY.					
Rossyjskie Imperjały.		—	—	—	—
Holend. dukaty nowe.		—	—	—	—
ditto stare ważne		—	—	—	—
Frydrychsdory Pruskie		—	—	—	—
Rossyjskie assygnaty		—	—	—	—
Austrjackie bilety bankowe za 150 złr. . .		—	—	—	—
3. PAPIERY.					
Listy zastawne białe, daw. bez kup. (*) . .					
ditto ditto nowe		14	82	—	—
Obligi skarbowe na zł. 1000 . . .		—	—	—	—
Obligacje cząstkowe na zł. 500 . . .		—	—	—	—

Wartość kuponu kop. 12 1/2.